

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจในปี 2540 ปัญหาการเพิ่มขึ้นของหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ การขาดสภาพคล่องของสถาบันการเงิน ได้ส่งผลให้เกิดปัญหาในระบบสถาบันการเงิน จนสถาบันการเงินหลายแห่งต้องปิดตัวลง ทำให้รัฐต้องเข้ามามีบทบาทในการแทรกแซงและออกมาตรการต่างๆ โดยมาตรการในการเพิ่มทุนก็เป็นหนึ่งในมาตรการที่สำคัญเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน เนื่องจากเงินทุนหรือส่วนของเจ้าของจะเป็นส่วนที่ช่วยรองรับผลสูญเสียที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เป็นการส่งสัญญาณให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น และเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ธนาคาร ในส่วนของธนาคารบางแห่งได้มีการระดมเงินทุนจากต่างประเทศ และมีธนาคารจากต่างประเทศเข้าร่วมลงทุน จึงส่งผลให้เกิดการแข่งขันกันในระบบธนาคารพาณิชย์มากขึ้น ในสภาวะการณ์ดังกล่าวทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องทำการปรับตัวให้เข้มแข็ง พร้อมรับกับสถานการณ์และดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างมั่นคง

ดังนั้นงานศึกษานี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาประสิทธิภาพในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ว่าจะเป็นเช่นไร และทำการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างความมีประสิทธิภาพกับตัวแปรต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลเกี่ยวข้อง ในการศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่แรกจะทำการประมาณหาประสิทธิภาพ โดยประยุกต์ตามแบบจำลอง ตามวิธีการ Stochastic Frontier Analysis เพื่อนำมาใช้วัดความมีประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ โดยจะพิจารณาในด้านการสร้างมูลค่าของธนาคาร สำหรับขั้นที่สองจะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมีประสิทธิภาพ ของธนาคารพาณิชย์กับตัวแปรที่กำหนดว่าจะมีความสัมพันธ์กันอย่างไร โดยการวิเคราะห์จะใช้วิธีการทางเศรษฐมิติ ข้อมูลที่ใช้มีลักษณะเป็น Pool Data และวิเคราะห์โดยแบบจำลอง Fixed Effect ใช้ข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ไทย 13 แห่ง ตั้งแต่ปี 2540 - 2546 ซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

6.1 สรุปผลการศึกษา

6.1.1 สรุปผลการวัดค่าความมีประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ไทย

ในการวัดความมีประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่ง จะพิจารณาจากการเบี่ยงเบนของมูลค่าตลาดของธนาคารไปจาก Frontier โดยส่วนที่เบี่ยงเบนออกไปจะหมายถึงมูลค่าตลาดที่หายไป ซึ่งจะเป็นความแตกต่างระหว่างมูลค่าตลาดที่มีของธนาคารกับมูลค่าตลาดที่มากที่สุดเท่าที่ธนาคารจะสามารถมีได้ ธนาคารที่มีมูลค่าตลาดที่หายไปต่ำที่สุดก็จะเป็นธนาคารที่สามารถสร้างมูลค่าได้ดีที่สุด หรือมีประสิทธิภาพมากที่สุดนั่นเอง

สำหรับผลการศึกษาประสิทธิภาพในระบบธนาคารพาณิชย์ไทยพบว่า ธนาคารกสิกรไทยเป็นธนาคารที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (ดังตารางที่ 5.1) เนื่องจากเมื่อพิจารณาอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงประสิทธิภาพของแต่ละธนาคาร โดยรวมแล้วพบว่าธนาคารกสิกรไทยสามารถจัดการกับสินเชื่อด้อยคุณภาพได้ในเกณฑ์ที่ดี อีกทั้งยังมีความสามารถในการทำกำไรและยังมีผลผลิตของแรงงานที่สูงซึ่งปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดรายได้ที่ธนาคารจะได้รับทั้งในปัจจุบันและในอนาคต จึงทำให้ธนาคารกสิกรไทยมีมูลค่าสูงจนใกล้เคียงกับมูลค่าบนเส้น Frontier ซึ่งแสดงถึงความมีประสิทธิภาพมากกว่าธนาคารแห่งอื่น

6.1.2 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของความมีประสิทธิภาพกับตัวแปรที่คาดว่าจะมีผลต่อความมีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาในส่วนแรก ทำให้ทราบถึงค่าความมีประสิทธิภาพในแต่ละธนาคาร จากนั้นในการศึกษาส่วนที่ 2 จะเป็นการวิเคราะห์ถึงตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพ โดยจะทำการวิเคราะห์ถึง ตัวแปรผลผลิต ตัวแปรปัจจัยการผลิต ระดับของทุน คุณภาพของสินทรัพย์ โครงสร้างเงินทุน และตัวแปรกลไกการควบคุมโดยผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์ สำหรับผลการศึกษาถึงความสัมพันธ์ของความมีประสิทธิภาพและตัวแปรต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นสามารถอธิบายได้ดังนี้

ตัวแปรที่ใช้แทนผลผลิตของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ **Natural Log ของสัดส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์** และ **Natural Log ของสัดส่วนของเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่อสินทรัพย์** แต่จากการศึกษาพบว่า สัดส่วนของเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่อสินทรัพย์ ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของควมมีประสิทธิภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเงินลงทุนในหลักทรัพย์นั้นก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคารในสัดส่วนที่ต่ำเมื่อเทียบกับสินเชื่อ จึงไม่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของธนาคารอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงมีเพียงสัดส่วนของเงินให้สินเชื่อต่อสินทรัพย์ที่พบว่า มีผลต่อควมมีประสิทธิภาพในทิศทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าการขยายสินเชื่อของธนาคาร เป็นการขยายสินเชื่อที่ดีมีคุณภาพ และจะนำมาซึ่งรายได้ให้แก่ธนาคาร ดังนั้นการลงทุนในสินทรัพย์ของธนาคารจึงควรเน้นการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทสินเชื่อ เพื่อก่อให้เกิดมูลค่าต่อธนาคารมากขึ้น

ตัวแปรที่ใช้แทนปัจจัยการผลิตของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ **Natural Log ของสัดส่วนของจำนวนพนักงานต่อสินทรัพย์** พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางลบ ต่อประสิทธิภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือเมื่อธนาคารมีพนักงานเพิ่มขึ้น จะทำให้ประสิทธิภาพของธนาคารลดต่ำลง แสดงถึงการจัดสรรปริมาณแรงงานต่อปริมาณงานที่ไม่เหมาะสม มีปริมาณพนักงานสูงเกินกว่างานที่ต้องทำ ทำให้พนักงานมีความพยายามต่องานต่ำ ขาดแรงจูงใจในการทำงาน ดังนั้นในกรณีที่พนักงานมากเกินไป ความจำเป็นธนาคารอาจจะทำการเพิ่มประสิทธิภาพของตนเองด้วยการลดพนักงานลงได้ สำหรับ **Natural Log ของสัดส่วนของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ต่อสินทรัพย์** จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางลบต่อควมมีประสิทธิภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นสินทรัพย์ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ เช่น ที่ดินในการสร้างสำนักงาน อุปกรณ์เฟอร์นิเจอร์สำหรับตกแต่งสำนักงาน ดังนั้นการถือสินทรัพย์นี้ในลักษณะนี้เอาไว้จึงเป็นการเพิ่มค่าเสียโอกาสให้กับธนาคาร และยังก่อให้เกิดต้นทุนในการดูแลรักษาทำให้ธนาคารมีต้นทุนที่สูงโดยไม่จำเป็น ดังนั้นเมื่อธนาคารลงทุนในสินทรัพย์ประเภทนี้เอาไว้ในปริมาณที่สูง ย่อมทำให้ธนาคารมีประสิทธิผลลดลงได้ ในส่วนของ **Natural Log ของสัดส่วนของเงินฝากต่อสินทรัพย์** พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกต่อควมมีประสิทธิภาพ การเพิ่มขึ้นของเงินฝากจะเป็นการสร้างแรงกดดันให้กับธนาคาร ในการนำเงินทุนที่ได้ไปลงทุนในสินทรัพย์ที่ดี มีคุณภาพ การเพิ่มขึ้นของเงินฝากจึงเป็นการกระตุ้นให้ธนาคารดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ หรือในทางกลับกันอาจอธิบายได้ว่า ประชาชนผู้ฝากเงินมองเห็นว่าธนาคารแห่งใดมีความน่าเชื่อถือและมีความมั่นคง ดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ จึงย้ายเงินฝากมายังธนาคารที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า เมื่อเงินฝากในธนาคารมีปริมาณมากทำให้ธนาคารมีสภาพคล่องสูงจึงสามารถปล่อยกู้ และขยายสินเชื่อเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ธนาคารได้มากขึ้นเช่นกัน ทำให้ปริมาณเงินฝากและควมมีประสิทธิภาพมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Natural Log ของสัดส่วนทุนต่อสินทรัพย์ เป็นตัวแปรที่พิจารณาถึงผลของระดับของทุนของธนาคารต่อประสิทธิภาพ ถึงแม้ค่าสัมประสิทธิ์ที่คำนวณได้จะมีค่าเป็นบวกตามที่ได้ตั้งสมมุติฐานไว้ แต่การรักษาระดับเงินทุนในระดับที่สูงก็ไม่สามารถชี้แจงถึงคุณภาพของสินทรัพย์ และส่งผลให้มูลค่าของธนาคารเปลี่ยนแปลงไปได้ เพราะจากการศึกษาพบว่าตัวแปรสัดส่วนของทุนต่อสินทรัพย์ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของควมมีประสิทธิภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตัวแปรที่พิจารณาถึงโครงสร้างเงินทุน ได้แก่ **Natural Log** ของสัดส่วนหนี้สินต่อทุน พบว่าไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของควมมีประสิทธิภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างเงินทุน ไม่มีผลต่อมูลค่าของธนาคาร

Natural Log ของสัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม เป็นตัวแปรที่ใช้อธิบายถึงคุณภาพของสินทรัพย์ จากการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ในทางลบกับควมมีประสิทธิภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การมีสัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมอยู่สูง ย่อมแสดงถึงความไม่มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบสินเชื่อของธนาคาร ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายและความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับชำระหนี้ ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าเมื่อธนาคารประสบกับปัญหาสินทรัพย์ด้อยคุณภาพ จะมีผลให้มูลค่าหรือประสิทธิภาพของธนาคารลดลง เมื่อพิจารณาถึง **Natural Log** ของสัดส่วนของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญต่อสินเชื่อรวม จากการศึกษาพบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับควมมีประสิทธิภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องในการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญในอัตราที่สูง จะทำให้ธนาคารสามารถจัดการกับภาระสินเชื่อด้อยคุณภาพนี้ได้อย่างรวดเร็ว และกลับมาดำเนินธุรกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ธนาคารได้ตามปกติ

สำหรับตัวแปรกลไกการควบคุมโดยผู้ถือหุ้น ได้แก่ **Natural Log** ของสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ และ **Natural Log** ของสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ พบว่าตัวแปรทั้งสองไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของควมมีประสิทธิภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนตัวแปร **Natural Log** ของสินทรัพย์ ซึ่งเป็นตัวแปรแสดงขนาดของธนาคาร จากการศึกษาพบว่าขนาดของธนาคารมีผลต่อควมมีประสิทธิภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ในทางลบเนื่องจากขนาดขององค์กรที่ใหญ่ทำให้การควบคุมดูแลขาดความทั่วถึง การปฏิบัติงานของพนักงานอาจปล่อยปละละเลย และไม่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจากการดำเนินงานได้

6.1.3 สรุปผลการศึกษาความมีประสิทธิภาพในธนาคารพาณิชย์กับงานศึกษาที่ผ่านมา

จากผลการศึกษาความมีประสิทธิภาพทางการสร้างมูลค่าตลาดของธนาคารพาณิชย์ไทย ในครั้งนี้ด้วยเทคนิค Stochastic Frontier Analysis (SFA) พบว่าธนาคารพาณิชย์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ ธนาคารกสิกรไทย เนื่องจากการพิจารณามูลค่าตลาดของธนาคารจะเป็นการพิจารณาความสามารถของธนาคารโดยรวม ไม่ได้พิจารณาเพียงความสามารถในการลดต้นทุนเท่านั้น แต่พิจารณาถึงความสามารถในการบริหารสินทรัพย์ของธนาคารเพื่อสร้างกำไรในอนาคตด้วย รวมทั้งภาพลักษณ์และความนิยมจากตลาดการเงินต่อธนาคาร เนื่องจากตลาดสามารถรับรู้ถึงข่าวสารและความเป็นไปของธนาคารและสะท้อนออกมาเป็นมูลค่าตลาดของธนาคาร เมื่อธนาคารดำเนินงานอย่างมั่นคง มีผลประกอบการดี มูลค่าของธนาคารย่อมสูงขึ้นแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพของธนาคาร ผลการศึกษาที่ได้จึงแตกต่างจากคุณ กิติมา แต้มทอง ที่ทำการศึกษาถึงประสิทธิภาพในด้านต้นทุน ด้วยวิธี Distribution Free Approach (DFA) ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน ปี พ.ศ. 2534 – 2539 โดยพบว่าธนาคารที่มีประสิทธิภาพสูงสุดคือ ธนาคารมหานคร เนื่องจากมี Productivity จากพนักงานสูงที่สุดทำให้ต้นทุนของธนาคารโดยเฉลี่ยแล้วมีค่าต่ำกว่าต้นทุนรวมของระบบธนาคารพาณิชย์ แต่ในช่วงหลังวิกฤตการณ์ทางการเงินกลับพบว่าธนาคารมหานคร ไม่สามารถฝ่าฟันวิกฤตไปได้และต้องปิดกิจการลง ดังนั้นความสามารถการควบคุมต้นทุนเพียงอย่างเดียวจึงไม่น่าที่จะแสดงถึงความมีประสิทธิภาพของธนาคารได้อย่างแท้จริง

ส่วนการศึกษาประสิทธิภาพในมุมมองทางการผลิตของธนาคารพาณิชย์ด้วยเทคนิค Data Envelopment Analysis (DEA) ของคุณ อัจฉรา ประเสริฐบัญชาชัย ที่ทำการศึกษาทั้งในช่วงก่อน และหลังการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเงิน ในช่วงปี 2537 – 2539 ธนาคารที่มีประสิทธิภาพคือ ธนาคารกรุงไทยและธนาคารทหารไทย ส่วนในช่วงปี 2539 – 2542 ธนาคารที่มีประสิทธิภาพคือ ธนาคารกรุงไทยและธนาคารไทยพาณิชย์ พบว่าผลการศึกษาในช่วงหลังวิกฤตการณ์ค่อนข้างมีความสอดคล้องกันกับการศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากพบว่าในช่วงหลังวิกฤต ธนาคารกสิกรไทย เป็นธนาคารที่มีค่าความมีประสิทธิภาพเป็นอันดับ 3 โดยมีค่าความมีประสิทธิภาพเท่ากับ 0.95 รองจากธนาคารกรุงไทยและธนาคารไทยพาณิชย์ ที่มีค่าความมีประสิทธิภาพเท่ากับ 1.00 และในการศึกษาครั้งนี้ จากตาราง 5.1 พบว่าธนาคารกรุงไทยก็เป็นธนาคารที่มีประสิทธิภาพมากเป็นอันดับ 2 รองจากธนาคารกสิกรไทย ทั้งนี้เนื่องจากธนาคารกรุงไทยเป็นธนาคารของรัฐ ทำให้เป็นธนาคารที่มีความมั่นคง และไม่ประสบปัญหาเรื่องต้นทุนเงินทุน อีกทั้งในช่วงหลังวิกฤตการณ์ธนาคารกรุงไทยได้รับโอน

สินทรัพย์ที่ดีจาก ธนาคารมหานคร และธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ ทำให้ธนาคารมีผลผลิตสูงแต่มีต้นทุนเงินทุนที่ต่ำ

ในส่วนของการวิเคราะห์ถึงตัวแปรต่างๆ ที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพ งานศึกษาของคุณ อัจฉรา ประเสริฐบัญชาชัย นั้นไม่ได้ทำการศึกษาถึงตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพ โดยทำการศึกษาเพียงระดับความมีประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์เท่านั้น ส่วนงานของคุณ กิตติมา แต้มทอง ได้เน้นถึงตัวแปรที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในพนักงาน เนื่องจากการอธิบายประสิทธิภาพ X แต่ในการศึกษารั้งนี้ ได้ทำการศึกษาที่ต่างออกไปโดยจะเป็นการพิจารณาถึงผลจากแผนการผลิตของธนาคาร ต่อความมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการเลือกทำการผลิต และเลือกใช้ปัจจัยการผลิต ตลอดจนคุณภาพของผลผลิตของธนาคาร ย่อมส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพในการผลิต และก่อให้เกิดมูลค่าที่ต่างกันของธนาคาร โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้ศึกษาดำรงงานวิจัยของ **Joseph P. Hughes and others** ซึ่งพิจารณาตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความมีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย ผลผลิต ระดับของทุน ปัจจัยการผลิต และคุณภาพของผลผลิตพบว่า มีเพียงตัวแปรสินเชื่อ แรงงาน ที่ดินอาคารเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันกับการศึกษาในครั้งนี้ กล่าวคือตัวแปรสินเชื่อมีความ สัมพันธ์ในทางเดียวกันกับความมีประสิทธิภาพ ส่วนแรงงานและที่ดิน อาคาร มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับความมีประสิทธิภาพ ส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ระดับของทุน และเงินฝาก มีสัมประสิทธิ์ไม่สอดคล้องกันกับการศึกษาในครั้งนี้ กล่าวคือ สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ระดับของทุนมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ส่วนเงินฝากค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ โดย **Joseph P. Hughes and others** ได้อธิบายว่าธนาคารส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษา เป็นธนาคารที่ชอบความเสี่ยง ทำการเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองโดยการเพิ่มความเสี่ยง แต่ก็มีระดับเงินทุนที่เพียงพอ และเมื่อธนาคารได้แบกรับความเสี่ยงทางด้าน Credit Risk ไว้แล้วจึงทำให้ไม่ต้องการแบกรับ Liquidity Risk จากการรับฝากเงินเพิ่มขึ้นอีก ธนาคารจึงเพิ่มความมีประสิทธิภาพของตนจากการลดเงินฝาก แต่จากผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่าธนาคารจะทำการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ตนเองด้วยการลดปริมาณสินเชื่อที่ด้อยคุณภาพลง เนื่องจากช่วงที่ทำการศึกษาเป็นภาวะหลังวิกฤติ ธนาคารพาณิชย์ต่างมีสินเชื่อที่ด้อยคุณภาพอยู่ในสัดส่วนที่สูงอยู่แล้ว ถ้าหากยังทำการหารายได้โดยเพิ่มความเสี่ยงอาจทำให้ธนาคารประสบปัญหาหนักได้

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาประสิทธิภาพในธนาคารพาณิชย์

1. จากการศึกษาพบว่าระหว่างสินเชื่อกับความมีประสิทธิภาพนั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือการขยายสินเชื่อของธนาคารจะนำมาซึ่งรายได้ และส่งผลให้ธนาคารมีมูลค่าสูงขึ้น แต่ในขณะเดียวกันเมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวม (NPL) ซึ่งเป็นตัวแปรที่พิจารณาถึงคุณภาพของสินเชื่อกับความมีประสิทธิภาพ พบว่าความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือถ้าธนาคารมีสัดส่วนสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้น มูลค่าของธนาคารก็จะลดลงหรือก่อให้เกิดความไม่มีประสิทธิภาพนั่นเอง ดังนั้นธนาคารจึงไม่สามารถทำการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ตนเอง โดยมุ่งแต่ทำการขยายฐานสินเชื่อออกเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้กู้เงินได้ ธนาคารจึงควรมีมาตรการในการตรวจสอบดูแลคุณภาพของสินเชื่อ โดยทำการพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ และตรวจสอบข้อมูลเครดิตของผู้กู้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น

2. การลงทุนในสินทรัพย์ของธนาคารควรคำนึงถึงการลงทุนในสินทรัพย์และปัจจัยการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ธนาคารไม่ควรทำการลงทุนในสินทรัพย์ประเภทนี้มากนัก เนื่องจากทำให้เกิดค่าเสียโอกาสเพราะเป็นการลงทุนที่ไม่สร้างรายได้ รวมถึงการพิจารณาลดปัจจัยการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าแก่ธนาคาร เช่น ควรมีการตรวจสอบปริมาณงานต่อปริมาณพนักงานว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด เนื่องจากปริมาณพนักงานที่มากเกินไปจะทำให้ประสิทธิภาพของธนาคารลดลงได้

3. ความสามารถในการจัดการสินเชื่อที่ด้อยคุณภาพก็เป็นหนทางหนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ธนาคารพาณิชย์ได้ เมื่อธนาคารสามารถลดปัญหาสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ลง ก็จะเป็นการสร้างมูลค่าให้แก่ธนาคารและก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพได้ในระยะยาว การบริหารและฟื้นฟูสินทรัพย์ที่ด้อยคุณภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงการตั้งสำรองและการตัดหนี้สูญออกจากระบบโดยเร็ว ถึงแม้จะทำให้เกิดต้นทุนในระยะสั้น แต่ในระยะยาวถ้าธนาคารสามารถตัดสินทรัพย์ที่ด้อยคุณภาพเหล่านี้ออกไปจากระบบได้ ก็จะสามารถกลับมาดำเนินงานตามปกติได้เร็วขึ้นเช่นกัน

6.2.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

การศึกษาถึงประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พบปัญหาข้อจำกัดเนื่องจากก่อนปี 2540 ซึ่งเป็นช่วงก่อนวิกฤติเศรษฐกิจ ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินและสถานะของธนาคารมากนัก จึงได้ทำการศึกษาเพียงช่วงหลังจากวิกฤติเศรษฐกิจ ก็ตั้งแต่ปี 2540 - 2546 ข้อมูลที่มีจึงไม่มากนัก ซึ่งได้แก้ปัญหาโดยการใช้ข้อมูลแบบ Panel เพื่อให้ข้อมูลตัวอย่างมีมากขึ้น

ในการศึกษาประสิทธิภาพของธนาคารโดยใช้เทคนิค Frontier Analysis ในประเทศไทยยังไม่แพร่หลายมากนัก ทำให้มีหัวข้อที่น่าสนใจในการศึกษาต่อไปอีกมาก เช่น ทำการศึกษาความมีประสิทธิภาพในสถาบันการเงินต่าง ๆ ด้วยเทคนิคการวัดประสิทธิภาพในวิธีอื่น เช่น ในวิธี Thick Frontier Approach (TFA) หรืออาจทำการศึกษาเปรียบเทียบผลต่างในการวัดประสิทธิภาพเมื่อใช้ข้อมูลชุดเดียวกันแต่ทำการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคที่แตกต่างกัน เช่น การวัดประสิทธิภาพทางการผลิตของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้เทคนิค Stochastic Frontier Approach (SFA) และ Distribution Free Approach (DFA) แล้วพิจารณาถึงความสัมพันธ์ในค่าความมีประสิทธิภาพว่าวิธีการทั้งสองให้ผลที่แตกต่างหรือสอดคล้องกันอย่างไร หรือทำการศึกษาเปรียบเทียบความมีประสิทธิภาพโดยใช้เทคนิคการวัดความมีประสิทธิภาพเทคนิคเดียวกัน แต่ทำการศึกษาประสิทธิภาพจากทั้งสองมุมมองทั้งทางการผลิตและทางด้านต้นทุน แล้วจึงนำผลศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบความสอดคล้องกัน รวมถึงทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจจะส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ได้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย